

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	11
ВЪВЕДЕНИЕ	13
Глава първа	
НОРМАТИВНО РАЗВИТИЕ И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАЙ-ТЕЖКИТЕ БЕЗСРОЧНИ НАКАЗАНИЯ	21
§ 1. Развитие на законодателните възгледи и практика върху най-тежките наказания в България след Освобождението	24
1.1. Най-тежките наказания до 1951 г.	24
1.2. Най-тежките наказания след 1951 г.	29
§ 2. Правна характеристика на най-тежките безсрочни наказания по действащия НК	35
2.1. Самостоятелност	36
2.2. Особен статут и предпоставки	38
2.2.1. Общи особености	38
2.2.2. Различия	42
2.2.3. Критерии за разграничение	50
§ 3. Българският модел в контекста на общи и национални наказателни политики в Европа	54
3.1. Наднационални правни стандарти	55
3.2. Обща характеристика на най-тежкото наказание в 35 европейски държави.....	57
3.2.1. Вид на наказанието	57
3.2.2. Предпоставки и ограничения	57
3.2.3. Цели	65
3.2.4. Давност и реабилитация	66
3.3. Подходи и институти за последващо облекчаване	68
3.3.1. Условно предсрочно освобождаване	70
3.3.2. Съдебна замяна.....	76
3.3.3. Помилване.....	78
3.4. Обобщение на изводите.....	80

§ 4. Приспособяване на безсрочно наказание, наложено от чуждестранен съд, в процедури по трансфер на осъдени български граждани	82
4.1. Общи положения и критерии за приспособяване	83
4.2. Съдебна практика	86
4.3. Усложнения	89

Глава втора

СЪДЕБЕН ОТГОВОР СРЕЩУ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ТЕЖКАТА ПРЕСТЪПНОСТ .....

93

§ 1. Периодизация и обобщени тенденции	94
--	----

§ 2. Изграждане на основните съдебни стандарти:

смъртно наказание в алтернатива с лишаване

от свобода (1951–1995 г.)	105
---------------------------------	-----

    2.1. Практика при изпълняемо

смъртно наказание (1951–1990 г.)	105
--	-----

    2.2. Съдебни стандарти при смъртно наказание

под мораториум (1989/1990–1995 г.): преходен период	114
---	-----

2.2.1. Първи признаци на дестабилизация	115
---	-----

        2.2.2. Навлизане на количествени подходи

на индивидуализация	119
---------------------------	-----

        2.2.3. Разширяване на приложното поле

на изключителното наказание	122
-----------------------------------	-----

§ 3. Смъртно наказание под мораториум

в алтернатива с доживотен затвор

(1995–1998/1999 г.)	126
---------------------------	-----

    3.1. Прилагане на по-неблагоприятен

наказателен закон при налагане на доживотен затвор	126
--	-----

        3.1.1. Принципи при определяне

на по-благоприятния закон	127
---------------------------------	-----

        3.1.2. Съдебна практика в нарушение

на чл. 2, ал. 2 от НК	129
-----------------------------	-----

    3.2. Разграничение между смъртното

наказание и доживотния затвор	142
-------------------------------------	-----

§ 4. Доживотен затвор без замяна в алтернатива с доживотен затвор (1999 г. – до днес)	146
4.1. Определяне на приложимия закон	146
4.2. Разграничение между двата доживотни затвора – еволюция на съдебния стандарт.....	150
4.3. Налагане на безсрочни наказания в обичайни случаи по количествени критерии за срочно наказание.....	169
4.3.1. Количествена индивидуализация на доживотен затвор без замяна	171
4.3.2. Количествена индивидуализация на доживотен затвор	179
4.4. Налагане на безсрочни наказания с установяване на предпоставките им – отклонения и добри практики	209
4.4.1. Еволюция на стандартите за изключителност и непоправимост.....	210
4.4.2. Интерпретации на съдебното минало при индивидуализацията	235
4.4.3. Значение на обществения отзвук	249
4.5. Налагане на безсрочно наказание без мотиви	261

Глава трета

ЗНАЧЕНИЕ НА НЯКОИ СМЕКЧАВАЩИ

ОБСТОЯТЕЛСТВА ПРИ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯТА

НА ДОЖИВОТНО НАКАЗАНИЕ ..... 269 |

§ 1. Възраст на извършителя	270
1.1. Налагане на доживотен затвор без замяна на извършители на минимално допустимата възраст.....	273
1.2. Отказ от най-тежкото наказание поради младата възраст на дееца	276
1.3. Налагане на доживотен затвор при ненавършени 20 години от дееца	279
1.4. Отказ от налагане на доживотен затвор без замяна поради напреднала възраст на дееца	291
1.5. Налагане на доживотен затвор на млади извършители	293

§ 2. Значение на психичното здраве	297
2.1. Личностово разстройство	297
2.1.1. Влияние на личностовото разстройство върху престъпното поведение	297
2.1.2. Съдебни подходи, разпознаващи личностовото разстройство като смекчаващо обстоятелство.....	301
2.1.3. Съдебни подходи на отхвърляне на личностовото разстройство като смекчаващо обстоятелство.....	312
2.2. Психична болест	325
2.2.1. Влияние на мозъчната болест върху престъпното поведение	327
2.2.2. Съдебни подходи при шизофрения	331
2.2.3. Съдебни подходи при алкохолна болест	337
2.3. Умствена изостаналост	345
2.4. Съдебни подходи при съчетание на различни форми на психично страдание	346

Глава четвърта

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ ПРИ МНОЖЕСТВА

С УЧАСТИЕ НА ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ТЕЖКО

ПРЕСТЪПЛЕНИЕ И ПРИ СЪУЧАСТИЕ .....

§ 1. Индивидуализация при съвкупност	363
1.1. Определяне на безсрочно наказание като общо при съвкупност.....	363
1.1.1. Индивидуализация по количествени критерии	365
1.1.2. Индивидуализация при съвкупности със сложна структура	372
1.1.3. Съвкупности от престъпления, извършени в различни апелативни райони	391
1.1.4. Индивидуализация при неясна квалификация на съвкупността.....	409
1.1.5. Индивидуализация при серийна престъпност.....	417
1.1.6. Индивидуализация на безсрочно наказание, което не е предвидено за извършеното престъпление	443
1.2. Конкуренция на доживотните наказания с лишаване от свобода, увеличено по чл. 24 от НК	446

1.2.1. Критерии на съдебната практика за прилагане на чл. 24 от НК. Съотношение с приложените полета на безсрочните наказания	446
1.2.2. Съдебна практика по конкурентно прилагане на доживотен затвор и чл. 24 от НК	453
§ 2. Определяне на наказанията при съучастие	464
2.1. Съдебни подходи в отклонение от стандартите	465
2.1.1. Количествени подходи	465
2.1.2. Отклонения при обосноваване на изключителност и непоправимост	477
2.1.3. Пренебрегване на съучастническия принос	484
2.1.4. Съчетани отклонения	494
2.2. Добри практики	501
§ 3. Обобщаващи случаи	513
 Глава пета	
ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ	
НА НАЙ-ТЕЖКИТЕ НАКАЗАНИЯ	
ПРИ УСЛОВИЯТА НА ЧЛ. 58А ОТ НК	
	527
§ 1. Обща характеристика	
и предпоставки на редукцията.....	528
§ 2. Фази на редукцията.....	534
2.1. Първа фаза	534
2.2. Втора фаза	539
§ 3. Съдебната практика по редукция	
на най-тежките наказания	541
3.1. Редукция на доживотен затвор без замяна.....	541
3.2. Редукция на доживотен затвор.....	544
3.2.1. Съдебни практики при несъгласуваност на индивидуализацията в двете фази	545
3.2.2. Компенсиране на редукцията	553
3.2.3. Заместващо наказание към максимума	572
§ 4. По-благоприятен закон	580
4.1. Подход според възгледа за най-тежкото наказание	580

4.2. Подход според възгледа за значението на процесуалната уредба	586
§ 5. Редукция на безсрочните наказание с приложение на чл. 24 от НК.....	590
Глава шеста	
ИНСТИТУТИ ЗА ПОСЛЕДВАЩО ОБЛЕКЧАВАНЕ НА БЕЗСРОЧНИТЕ НАКАЗАНИЯ.....	
§ 1. Поправителният процес	601
1.1. Общи положения	601
1.2. Фактори	605
1.3. Методика за анализ	609
1.4. Видове корекционен процес.....	614
1.5. Поправяне при компрометирано психично здраве	630
1.6. Прогноза за постигане на целите на наказанието	633
§ 2. Помилване на доживотен затвор без замяна	634
§ 3. Замяна на доживотен затвор с 30 години лишаване от свобода	638
3.1. Правна природа и предпоставки.....	639
3.2. Съдебна практика по допускане на замяна.....	647
3.3. Съдебна практика по отказ от замяна и при спор между инстанциите.....	659
3.4. Замяна след изтичане на 30 години от началото на наказанието	673
3.5. Съдебната замяна и условното предсрочно освобождаване	677
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	683
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА.....	687